

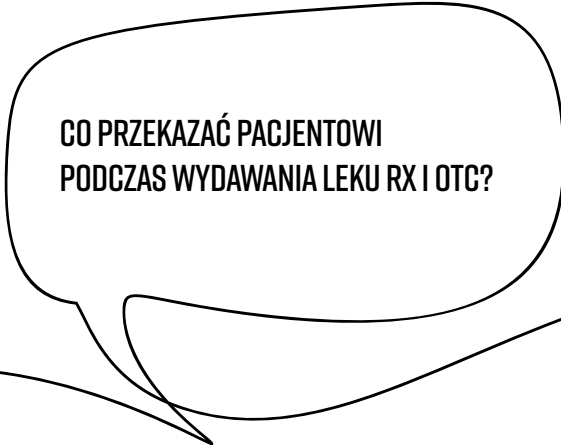
PORADY FARMACEUTYCZNE

CO PRZEKAZAĆ PACJENTOWI
PODZAS WYDAWANIA LEKU RX I OTC?

REDAKCJA
PAWEŁ KONRAD TUSZYŃSKI

- ✓ 2000 PORAD
- ✓ 750 SUBSTANCJI LECZNICZYCH
- ✓ OTC I RX

PORADY FARMACEUTYCZNE

CO PRZEKAZAĆ PACJENTOWI
PODCZAS WYDAWANIA LEKU RX I OTC?

Redakcja

Paweł Konrad Tuszyński

 wydawnictwo
farmaceutyczne

Wydanie II (2025)

REDAKTOR NAUKOWY

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

ZESPÓŁ AUTORSKI

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

mgr farm. Effiom Uman-Ntuk

mgr farm. Anna Pachacz

dr n. med. Elżbieta Żmudzka

mgr farm. Roksana Cimała

mgr farm. Sebastian Szulczewski

mgr farm. Paulina Santus

mgr farm. Marta Jędrzejczak-Modlińska

mgr farm. Maja Sidorska

mgr farm. Angelika Ziaja

mgr farm. Ewa Pochwatka

dr n. farm. Marek Ellnain

mgr farm. Milena Januszek

mgr farm. Urszula Trybulska

mgr farm. Agnieszka Perszewska

mgr farm. Iwona Wrodarczyk

mgr farm. Izabela Hanasiewicz

mgr farm. Magdalena Michniewska

mgr farm. Miłosz Różański

mgr farm. Monika Szczutkowska

dr n. farm. Magdalena Skubiszewska

mgr farm. Olha Brezden

mgr farm. Karolina Raźniewska

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania I	16	30. Amisulpryd [Rx]	47
Przedmowa do wydania II	17	31. Amitryptylina [Rx]	47
Jak podejść do poradnictwa przy wydawaniu leków OTC i Rx?	18	32. Amlodypina [Rx]	48
1. Acebutolol [Rx]	25	33. Amoksycylina [Rx]	48
2. Aceklofenak [Rx]	26	34. Amorolfina [OTC/Rx]	49
3. Acemetacyna [Rx]	26	35. Ampicylina [Rx]	50
4. Acenokumarol [Rx]	27	36. Amylometakrezol [OTC]	50
5. Acetazolamid [Rx]	28	37. Anastrozol [Rx]	51
6. Acetylocysteina [OTC]	29	38. Anatoksyna jadu żmij [Rx]	51
7. Acyklowir [OTC/Rx]	30	39. Antazolina [Rx]	51
8. Acytretyna [Rx]	31	40. Apiksaban [Rx]	52
9. Adapalen [Rx]	32	41. Aprepitant [Rx]	52
10. Adrenalina (epinefryna) [Rx]	33	42. Arypiprazol [Rx]	53
11. Agomelatyna [Rx]	34	43. Atenolol [Rx]	54
12. Akamprozat (acetylohomotaurynian wapnia) [Rx]	34	44. Atomoksetyna [Rx]	54
13. Akarboza [Rx]	35	45. Atorwastatyna [Rx]	55
14. Alantoina [OTC]	35	46. Atowakwon [Rx]	56
15. Albendazol [Rx]	36	47. Atropina [Rx]	56
16. Alendronian sodu [Rx]	37	48. Awanafil [Rx]	57
17. Alfakalcydol [Rx]	38	49. Azatiopryna [Rx]	58
18. Alfuzosyna [Rx]	38	50. Azelastyna [OTC]	58
19. Allopurynol [Rx]	39	51. Azytromycyna [Rx]	59
20. Almotryptan [OTC]	40	52. Bacytracyna [OTC]	59
21. Alprazolam [Rx]	41	53. Baklofen [Rx]	60
22. Alprostadyl [Rx]	42	54. Beklometazon [Rx]	61
23. Alweryna [Rx]	42	55. Bencyklan [Rx]	61
24. Amantadyna [Rx]	43	56. Benfotiamina [OTC]	62
25. Ambazon [OTC]	43	57. Benzokaina [OTC]	62
26. Ambroksol [OTC]	44	58. Benzydamina [OTC]	63
27. Amikacyna [Rx]	45	59. Betahistyna [Rx]	63
28. Amilorid [Rx]	45	60. Betaina [Rx]	64
29. Amiodaron [Rx]	46	61. Betaksolol [Rx]	64
		62. Betametazon [Rx]	65

63. Bifonazol Rx	65	98. Chinagolid Rx	84
64. Bikalutamid Rx	66	99. Chinapryl Rx	85
65. Bilastyna OTC	66	100. Chlorambucyl Rx	85
66. Bimatoprost Rx	67	101. Chlorek magnezu OTC	86
67. Biotyna OTC	67	102. Chlorheksydyna OTC	86
68. Biperyden Rx	68	103. Chlormidazol OTC	87
69. Bisakodyl OTC	69	104. Chlorochina Rx	87
70. Brekspiprazol Rx	70	105. Chlorochinaldol OTC	88
71. Bisoprolol Rx	70	106. Chlorodiazepoksyd Rx	88
72. Bromazepam Rx	71	107. Chlorotetracyklina Rx	89
73. Bromek ipratropium OTC/Rx	71	108. Chlorpromazyna Rx	89
74. Bromfenak Rx	72	109. Chlorprotiksen Rx	90
75. Bromheksyna OTC	72	110. Chondroityna Rx	91
76. Bromokryptyna Rx	73	111. Cilazapryl Rx	91
77. Brymonidyna Rx	74	112. Cilostazol Rx	92
78. Brynzolamid Rx	74	113. Ciprofibrat Rx	92
79. Brywaracetam Rx	75	114. Ciprofloksacyna Rx	93
80. Budezonid Rx	75	115. Citalopram Rx	94
81. Buprenorfina Rx	76	116. Cyklezonid Rx	95
82. Bupropion Rx	76	117. Cyklofosamid Rx	95
83. Buspiron Rx	77	118. Cyklopiroks i cyklopiroksolamina OTC ..	96
84. Butamirat OTC	77	119. Cyklosporyna Rx	96
85. Cefadroksyl Rx	78	120. Cynaryzyna Rx	97
86. Cefaklor Rx	79	121. Cynchokaina OTC	98
87. Cefepim Rx	79	122. Cyproheptadyna Rx	98
88. Cefiksym Rx	79	123. Cyproteron Rx	99
89. Cefotaksym Rx	80	124. Cytrynian magnezu OTC	99
90. Ceftazydym Rx	80	125. Cytykolina Rx	100
91. Ceftriakson Rx	81	126. Cytyzyna OTC	100
92. Cefuroksym Rx	81	127. Cyzapryd Rx	101
93. Celekoksyl Rx	82	128. Dabigatran Rx	102
94. Celiprolol Rx	82	129. Dalteparyna Rx	103
95. Cerebrolizyna Rx	83	130. Danazol Rx	103
96. Cetoreliks Rx	83	131. Dapagliflozyna Rx	104
97. Cetyryzyna OTC/Rx	83	132. Dapoksetyna Rx	105

133. Degarelik Rx	105	168. Dorzolamid Rx	127
134. Deksametazon Rx	106	169. Dronedaron Rx	127
135. Dekсібuprofen OTC/Rx	107	170. Drospirenon Rx	128
136. Deksketoprofen OTC/Rx	107	171. Drotaweryna OTC	128
137. Dekslanzoprazol Rx	108	172. Dulaglutyd Rx	129
138. Dekstrometorfan OTC	108	173. Duloksetyna Rx	130
139. Dekwalina Rx	109	174. Dutasteryd Rx	131
140. Denosumab Rx	109	175. Dydrogesteron Rx	131
141. Denotywir OTC	110	176. Efedryna Rx	132
142. Desloratadyna OTC/Rx	110	177. Ekonazol Rx	133
143. Desmopresyna Rx	111	178. Emedastyna Rx	133
144. Detreomycyna Rx	111	179. Empagliflozyna Rx	134
145. Dezogestrel Rx	112	180. Enalapril Rx	134
146. Diazepam Rx	113	181. Enoksaparyna Rx	135
147. Dienogest Rx	113	182. Entakapon Rx	136
148. Difenhydramina OTC/Rx	114	183. Eplerenon Rx	136
149. Digoksyna Rx	114	184. Erdosteina OTC/Rx	137
150. Dihydroergokrystyna Rx	115	185. Ergotamina Rx	137
151. Dihydroergotamina Rx	115	186. Erytromycyna Rx	138
152. Dihydrokodeina Rx	115	187. Escitalopram Rx	139
153. Diklofenak OTC/Rx	116	188. Escyna OTC	140
154. Diltiazem Rx	117	189. Esomeprazol OTC/Rx	141
155. Dimenhidrynat OTC/Rx	117	190. Estazolam Rx	141
156. Dimetykon OTC	118	191. Estradiol Rx	142
157. Dimetynden OTC	119	192. Estriol Rx	143
158. Diosmektyt OTC	120	193. Estryl etylowe kwasów omega-3 Rx	144
159. Diosmina OTC	120	194. Eszopiklon Rx	145
160. Disulfiram Rx	121	195. Etambutol Rx	146
161. Dobesylan wapnia OTC	122	196. Etamsylat Rx	146
162. Doksepina Rx	123	197. Etofenamat OTC	147
163. Doksycyklina Rx	123	198. Etorykoksylb Rx	147
164. Doksylamina OTC/Rx	124	199. Etosuksymid Rx	148
165. Dokuzynian sodu OTC	125	200. Etylefryna Rx	148
166. Donepezil Rx	125	201. Etynyloestradiol Rx	149
167. Dornaza alfa Rx	126	202. Ewolokumab Rx	149

203. Ezetymib Rx	150	238. Gabapentyna Rx	175
204. Famotydyna OTC	151	239. Galantamina Rx	175
205. Febuksostat Rx	151	240. Gancyklowir Rx	176
206. Feksofenadyna OTC/Rx	152	241. Ganireliks Rx	176
207. Felodypina Rx	153	242. Gencjana (fiolet gencjanowy, pioktanina) OTC	177
208. Fenobarbital Rx	153	243. Gentamycyna Rx	177
209. Fenofibrat Rx	155	244. Gliklazyd Rx	178
210. Fenoksymetylopenicylina Rx	156	245. Glikopironium Rx	178
211. Fenoterol Rx	156	246. Glimepiryd Rx	179
212. Fentanyl Rx	157	247. Glipizyd Rx	179
213. Fentikonazol OTC	159	248. Glukagon Rx	180
214. Fenylefryna OTC	160	249. Glukonian cynku OTC	180
215. Fenytoina Rx	161	250. Glukozamina Rx	181
216. Filgrastym Rx	162	251. Gonadotropina łżyskowa Rx	181
217. Finasteryd Rx	162	252. Goserelina Rx	182
218. Finerenon Rx	163	253. Gwajafenezyna OTC	182
219. Flekainid Rx	163	254. Haloperidol Rx	182
220. Fludrokortyzon Rx	164	255. Heksyllorezorcynol OTC	183
221. Flukonazol Rx	165	256. Heparyna OTC/Rx	183
222. Flumazenil Rx	166	257. Hydrochlorotiazyd Rx	184
223. Flunaryzyna Rx	166	258. Hydrokortyzon OTC/Rx	184
224. Fluocynolon Rx	167	259. Hydroksychlorochina Rx	185
225. Fluoksetyna Rx	167	260. Hydroksykarbamid Rx	185
226. Fluorouracyl Rx	169	261. Hydroksyzyna Rx	186
227. Flupentyksol Rx	169	262. Hymekromon OTC	187
228. Flurbiprofen OTC	170	263. Ibuprofen OTC/Rx	187
229. Flutamid Rx	171	264. Ichtiol (ichtamol, sulfobituminian amonowy) OTC	188
230. Flutikazonu propionian OTC/Rx	171	265. Imikwimod Rx	188
231. Fluwastatyna Rx	172	266. Indakaterol Rx	189
232. Fluwoksamina Rx	172	267. Indapamid Rx	189
233. Folinian wapnia Rx	173	268. Indometacyna OTC/Rx	190
234. Formoterol Rx	173	269. Inozyiny pranobeks OTC/Rx	190
235. Fosfomycyna Rx	174	270. Insulina aspart Rx	191
236. Furagina (furacydyna) OTC/Rx	174	271. Insulina degludec Rx	191
237. Furosemid Rx	175		

272. Insulina detemir Rx	192	307. Klindamycyna Rx	213
273. Insulina glargine Rx	192	308. Klobetazol Rx	214
274. Insulina glulizynowa Rx	193	309. Kloksacylina Rx	214
275. Insulina izofanowa Rx	193	310. Klometiazol Rx	214
276. Insulina lispro Rx	193	311. Klomifen Rx	215
277. Insulina neutralna Rx	194	312. Klomipramina Rx	216
278. Iprazochrom Rx	194	313. Klonazepam Rx	216
279. Itopryd Rx	195	314. Klonidyna Rx	217
280. Itrakonazol Rx	195	315. Klopamid Rx	218
281. Iwabradyna Rx	196	316. Klopidoogrel Rx	218
282. Iwermektyna Rx	197	317. Klorazepan (klorazepat) Rx	219
283. Izokonazol Rx	197	318. Klotrimazol OTC	219
284. Izoniazyd Rx	198	319. Klozapina Rx	221
285. Izotretynoina Rx	198	320. Kodeina OTC/Rx	221
286. Jod i jodek potasu OTC/Rx	199	321. Kolchicina Rx	223
287. Jodek sodu Rx	199	322. Kolistyna (kolistymetat sodowy) Rx	223
288. Jodopowidon OTC	200	323. Kompleks osseinowo- hydroksyapatytowy Rx	224
289. Kabergolina Rx	200	324. Kompleks wodorotlenku żelaza z polimaltozą Rx	225
290. Kalcyfediol Rx	201	325. Kotrimoksazol (sulfametoksazol + trimetoprim) Rx	226
291. Kalcypotriol Rx	201	326. Kromoglikan sodu OTC/Rx	226
292. Kamfora OTC	202	327. Krotamiton Rx	227
293. Kanagliflozyna Rx	202	328. Ksylometazolina OTC	228
294. Kandesartan Rx	203	329. Kwas acetylosalicylowy OTC	228
295. Kapsaicyna OTC/Rx	203	330. Kwas alginowy OTC	229
296. Kaptopril Rx	204	331. Kwas azelainowy OTC	230
297. Karbamazepina Rx	204	332. Kwas borowy OTC	231
298. Karbidopa Rx	206	333. Kwas foliowy OTC/Rx	231
299. Karbocysteina OTC/Rx	206	334. Kwas fusydowy Rx	232
300. Karteolol Rx	207	335. Kwas ibandronowy Rx	232
301. Karwedilol Rx	207	336. Kwas salicylowy OTC	233
302. Ketokonazol OTC/Rx	208	337. Kwas tioktynowy Rx	233
303. Ketoprofen OTC/Rx	209	338. Kwas tolfenamowy OTC	234
304. Ketotifen OTC/Rx	210	339. Kwas traneksamowy Rx	235
305. Klarytromycyna Rx	211		
306. Klemastyna Rx	212		

340. Kwas undecylenowy [OTC]	235	375. Lornoksykam [Rx]	256
341. Kwas ursodeoksycholowy [Rx]	236	376. Losartan [Rx]	257
342. Kwas walproinowy [Rx]	236	377. Loteprednol [Rx]	257
343. Kwas zoledronowy [Rx]	237	378. Lowastatyna [Rx]	258
344. Kwetiapina [Rx]	237	379. Makrogol [OTC]	258
345. Lacydypina [Rx]	238	380. Mannitol [OTC/Rx]	259
346. Lakozamid [Rx]	239	381. Maprotylina [Rx]	259
347. Laktoglukonian wapnia [OTC]	239	382. Mebendazol [Rx]	260
348. Laktuloza [OTC]	240	383. Mebeweryna [OTC/Rx]	260
349. Lamotrygina [Rx]	240	384. Medroksyprogesteron [Rx]	261
350. Lanzoprazol [OTC/Rx]	241	385. Megestrol [Rx]	262
351. Latanoprost [Rx]	242	386. Melatonina [OTC]	262
352. Leflunomid [Rx]	242	387. Meloksykam [OTC/Rx]	263
353. Lerkanidypina [Rx]	242	388. Memantyna [Rx]	263
354. Letrozol [Rx]	243	389. Menotropina [Rx]	264
355. Leuporelina [Rx]	244	390. Mentol [OTC]	264
356. Lewetyracetam [Rx]	244	391. Mepyramina [OTC]	265
357. Lewocetyryzyna [OTC/Rx]	245	392. Mesalazyna [Rx]	265
358. Lewodopa [Rx]	245	393. Metadon [Rx]	266
359. Lewodropropizyna [OTC]	246	394. Metamizol [OTC/Rx]	266
360. Lewofloksacyna [Rx]	247	395. Metformina [Rx]	267
361. Lewomepromazyna [Rx]	247	396. Metokarbamol [Rx]	268
362. Lewonorgestrel [Rx]	248	397. Metoklopramid [Rx]	268
363. Lewotyroksyna [Rx]	249	398. Metoprolol [Rx]	269
364. Lidokaina [OTC/Rx]	249	399. Metotreksat [Rx]	270
365. Liksysenatyd [Rx]	250	400. Metronidazol [Rx]	270
366. Limecyklina [Rx]	250	401. Metyldopa [Rx]	271
367. Linagliptyna [Rx]	251	402. Metylofenidat [Rx]	272
368. Linezolid [Rx]	252	403. Metyloprednizolon [Rx]	273
369. Linkomycyna [Rx]	252	404. Mianseryna [Rx]	273
370. Liraglutyd [Rx]	253	405. Midazolam [Rx]	274
371. Lizynopryl [Rx]	253	406. Midodryna [Rx]	274
372. Loperamid [OTC]	254	407. Mikonazol [OTC/Rx]	274
373. Loratadyna [OTC/Rx]	255	408. Minoksydyl [OTC]	275
374. Lorazepam [Rx]	255	409. Mirabegron [Rx]	275

410. Mirtazapina Rx	276	445. Nikotyna OTC	293
411. Mizoprostol Rx	277	446. Nimesulid Rx	294
412. Mleczan magnezu OTC	277	447. Nitrazepam Rx	294
413. Mocznik OTC	278	448. Nitrendypina Rx	295
414. Modafinil Rx	278	449. Nitrofurantol OTC	295
415. Moklobemid Rx	279	450. Nitrogliceryna Rx	296
416. Moksonidyna Rx	279	451. Nitroksolina Rx	296
417. Moksyflokscyna Rx	279	452. Norflokscyna Rx	297
418. Molsydomina Rx	280	453. Nystatyna Rx	297
419. Mometazon OTC/Rx	281	454. Octanowinian glinu OTC	298
420. Monoazotan izosorbidu Rx	282	455. Oflokscyna Rx	298
421. Montelukast Rx	283	456. Oksazepam Rx	299
422. Morfina Rx	283	457. Okskarbazepina Rx	299
423. Mukopolisacharydowy polisarczan OTC	284	458. Oksykodon Rx	300
424. Mupirocyna Rx	284	459. Oksymetazolina Rx	300
425. Nabumeton Rx	285	460. Oksytetracyklina Rx	301
426. Nadmanganian potasu OTC	285	461. Oksytocyna Rx	301
427. Nadroparyna Rx	285	462. Oktenidyna OTC	302
428. Nadtlenek benzoilu OTC/Rx	286	463. Olmesartan Rx	302
429. Nadtlenek wodoru OTC	286	464. Olodaterol Rx	303
430. Nafazolina OTC	287	465. Olopatadyna OTC	303
431. Nalbufina Rx	287	466. Omeprazol OTC/Rx	304
432. Nalmefen Rx	287	467. Ondansetron Rx	304
433. Nalokson Rx	288	468. Opipramol Rx	305
434. Naltrekson Rx	288	469. Orlistat Rx	305
435. Naproksen OTC/Rx	289	470. Ornityna Rx	306
436. Natamycyna Rx	289	471. Oseltamiwir Rx	306
437. Nebiwołol Rx	290	472. Pankreatyna OTC/Rx	307
438. Nefopam Rx	290	473. Pantenol OTC/Rx	307
439. Neomycyna OTC/Rx	290	474. Pantoprazol OTC/Rx	308
440. Neostygmina Rx	291	475. Papaweryna OTC	308
441. Nepafenak Rx	291	476. Paracetamol OTC	309
442. Nicergolina Rx	291	477. Parafina ciekła OTC	310
443. Nifuratel Rx	292	478. Paroksetyna Rx	310
444. Nifuroksazyd OTC/Rx	292	479. Pentoksyfilina Rx	311

480. Permetryna OTC/Rx	312	515. Ramipryl Rx	331
481. Peryndopryl Rx	312	516. Ranitydyna	332
482. Pikosiarczan sodu OTC	313	517. Rasagilina Rx	332
483. Pilokarpina Rx	313	518. Retinol (witamina A) OTC/Rx	333
484. Pimekrolimus Rx	314	519. Riluzol Rx	334
485. Pioglitazon Rx	315	520. Roksytromycyna Rx	334
486. Piracetam Rx	315	521. Ropinirol Rx	334
487. Pirenoksyne Rx	315	522. Rosuwastatyna Rx	335
488. Piroksykan Rx	316	523. Rupatadyna Rx	336
489. Pitawastatyna Rx	317	524. Rutyna (rutozyd) OTC	337
490. Podofilotoksyna Rx	317	525. Ryfaksymina Rx	337
491. Polikrezulen OTC	317	526. Ryfampicyne Rx	338
492. Pozakonazol Rx	318	527. Rylmenidyna Rx	338
493. Pramipeksol Rx	318	528. Rysperydon Rx	339
494. Prasteron Rx	319	529. Rywanol (mleczan etakrydyny) OTC ..	340
495. Prasugrel Rx	319	530. Rywaroksaban Rx	340
496. Prednizon Rx	320	531. Rywastygina Rx	341
497. Prednizon Rx	320	532. <i>Saccharomyces boulardii</i> CNCM I-745 OTC	341
498. Pregabalina Rx	321	533. Sakubitryl Rx	342
499. Pridinol Rx	321	534. Salbutamol Rx	343
500. Progesteron Rx	322	535. Salicylamid OTC	343
501. Proksymetakaina Rx	323	536. Salicylan choline OTC	344
502. Promazyna Rx	323	537. Salicylan metylu OTC	345
503. Prometazyna Rx	324	538. Salmeterol Rx	345
504. Propafenon Rx	324	539. Selegilina Rx	346
505. Propranolol Rx	325	540. Semaglutyd Rx	346
506. Propyltiouracyl Rx	325	541. Sertralina Rx	347
507. Proteinianobursztynian żelaza Rx ..	325	542. Siarczan magnezu (sól gorzka) OTC ..	348
508. Prylokaina OTC/Rx	326	543. Siarczan żelaza Rx	349
509. Prymidon Rx	327	544. Sildenafil OTC/Rx	350
510. Pseudoefedryna OTC/Rx	327	545. Simwastatyna Rx	351
511. Pyrantel OTC	328	546. Sitagliptyna Rx	351
512. Pyrazynamid Rx	329	547. Skopolamina OTC	352
513. Rabeprozol Rx	330	548. Somatotropina Rx	353
514. Racekadotryl OTC/Rx	330	549. Sotalol Rx	353

550. Spiramycyna Rx	354	585. Tikagrelor Rx	376
551. Spironolakton Rx	355	586. Tiklopidyna Rx	377
552. Sukralfat Rx	356	587. Tiokolchikozyd Rx	378
553. Sulfacetamid Rx	356	588. Tiotropium Rx	378
554. Sulfasalazyna Rx	357	589. Tirzepatyd Rx	379
555. Sulfatiazol srebra Rx	357	590. Tlenek bizmutu Rx	380
556. Sulfogwajakol Rx	358	591. Tlenek magnezu OTC	380
557. Sulodeksyd Rx	358	592. Tobramycyna Rx	381
558. Sulpiryd Rx	359	593. Toksyna botulinowa typu A Rx	381
559. Sylodosyna Rx	359	594. Tolperyzon Rx	382
560. Symetykon OTC	360	595. Tolterodyna Rx	382
561. Syrolimus Rx	360	596. Topiramat Rx	383
562. Tadalafil OTC/Rx	361	597. Torasemid Rx	384
563. Takrolimus Rx	362	598. Tramadol Rx	385
564. Tamoksifen Rx	363	599. Trandorapryl Rx	385
565. Tamsulozyna Rx	363	600. Trawoprost Rx	386
566. Tanina OTC	364	601. Trazodon Rx	386
567. Tapentadol Rx	365	602. Tretinoina Rx	387
568. Tazaroten Rx	366	603. Triamcynolon Rx	388
569. Telmisartan Rx	367	604. Tribenozyd OTC	388
570. Temazepam Rx	367	605. Trimebutyna OTC/Rx	389
571. Teofilina Rx	368	606. Trimetazydyna Rx	389
572. Terazosyna Rx	369	607. Triptorelina Rx	390
573. Terbinafina Rx	369	608. Trokserutyna OTC	390
574. Testosteron Rx	370	609. Tropikamid Rx	391
575. Tetraazotan pentaerytrytolu Rx	371	610. Tymolol Rx	391
576. Tetraboran sodu (boraks) OTC	371	611. Tymonacyk Rx	392
577. Tetracyklina Rx	372	612. Tynidazol Rx	392
578. Tetrahydrokannabinol (THC) Rx	373	613. Tyzanidyna Rx	392
579. Tetryzolina OTC	373	614. Uliprystal Rx	393
580. Tiagabina Rx	374	615. Umeklidynium Rx	394
581. Tiamazol Rx	374	616. Urapidyl Rx	394
582. Tianeptyna Rx	375	617. Urotropina (metenamina) OTC	394
583. Tiaprid Rx	375	618. Walacyklowir Rx	395
584. Tietyloperazyna Rx	376	619. Walsartan Rx	395

620. Wardenafil Rx	396
621. Warfaryna Rx	396
622. Wenlafaksyna Rx	397
623. Werapamil Rx	397
624. Węgiel aktywny OTC	398
625. Węglan litu Rx	398
626. Węglan magnezu OTC	399
627. Węglan wapnia OTC	399
628. Wigabatryna Rx	400
629. Wilanterol Rx	400
630. Wildagliptyna Rx	400
631. Winpocetyna Rx	401
632. Witamina B ₁ (tiamina) OTC	402
633. Witamina B ₁₂ (cyjanokobalamina) OTC/Rx	402
634. Witamina B ₂ (ryboflawina) OTC	403
635. Witamina B ₃ (nikotynamid, amid kwasu nikotynowego, niacyna, witamina PP) OTC/Rx	404
636. Witamina B ₆ (pirydoksyna) OTC	404
637. Witamina C (kwas askorbinowy) OTC	405
638. Witamina D (cholekalcyferol) OTC	405
639. Witamina E (tokoferol, tokoferyl) OTC	407
640. Witamina F OTC	407
641. Wodoroasparaginian magnezu OTC	408
642. Wodorowęglan potasu OTC	408
643. Wortiooksetyna Rx	409
644. Zaleplon Rx	410
645. Zasadowy galusan bizmutawy (dermatol) OTC	410
646. Zofenopryl Rx	411
647. Zolmitriptan Rx	411
648. Zolpidem Rx	412
649. Zonisamid Rx	412
650. Zopiklon Rx	413
651. Zyprazydon Rx	413
Indeks nazw handlowych	415

Przedmowa do wydania I

Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy!

Jak często zdarza się Wam sytuacja, w której wydajecie leki, o których wiecie tak dużo, że w zasadzie nie wiadomo, co konkretnego o nich pacjentowi powiedzieć i w konsekwencji... nie mówicie nic?

A bo to oczywiste... Pacjent pewnie już to wie... Wygląda mi to na kontynuację leczenia... Z pewnością lekarz wszystko wyjaśnił... W zasadzie pacjent ma to w ulotce... Przecież w razie czego mógł zapytać... Sam o to poprosił to chyba wie, co stosuje i tak dalej, a pacjent wychodzi z apteki, nieraz z lekiem bardzo silnie działającym, który farmaceuta wydał mu bez słowa.

Albo odwrotnie, zamawiacie nowy preparat pod receptę i wydajecie jakiś filgrastym, degareliks, glikopironium czy kolejny analog GLP-1 i realizujecie receptę, znów bez słowa, bo z kolei o tych lekach zbyt mało wiecie, aby wypowiadać się z pozycji eksperta (a kto ma czas na lekturę 30-stronicowej charakterystyki leku).

Może być jeszcze inaczej – jesteście doskonale przygotowani merytorycznie, chcecie tych porad i konsultacji udzielać, prowadzić opiekę farmaceutyczną, przeglądy lekowe. Zapraszacie pacjentów, informujecie o interakcjach, działaniach niepożądanych – i szybko okazuje się, że... pacjent nie jest zainteresowany! Kiwa głową, mówi *Tak, tak, dziękuję, znam dawkowanie*, nie jest zainteresowany poradą, a co dopiero przeglądem lekowym...

Te pytania zadałem sobie na początku swojej kariery zawodowej i odkryłem, że kluczem zarówno do fachowego, budzącego zaufanie i lojalność pacjenta poradnictwa przy pierwszym stole, jak i opieki farmaceutycznej w dalszej kolejności, jest to, w jaki sposób komunikujemy się z pacjentem w najczęstszej sytuacji, czyli podczas ekspedycji leku. A takich okazji mamy tyle, ile leków wydajemy dziennie, czyli nierzadko ponad sto dziennie.

A jaki sposób to ten właściwy sposób komunikacji?

To taki, w którym nie moralizujemy, nie przekazujemy truizmów („lepiej wszystkie leki popijać wodą”, „lepiej nie łączyć antybiotyków z alkoholem”), nie cytujemy ulotki („ten lek zaleca się...”), tylko **porady farmaceutyczne**. Konkretne. Dopasowane do okoliczności. Istotne dla pacjenta. Interesujące. Pogłębiające wiedzę chorego. Pokazujące, że się interesujemy nim i jego sytuacją. Że już patrząc na receptę domyślamy się, co mu jest i jesteśmy gotowi pomóc.

Ta książka to właśnie zbiór takich porad. Napisanych dokładnie tak, jak powinny być wypowiedziane, z wyselekcjonowanych faktów na temat leku, związanych i dotyczących tylko rzeczy istotnych, w myśl zasady „jakbyś miał(a) przekazać jedną, tylko jedną informację, o tym leku, co by to było?”. Porady podzieliłmy na te, które powinny być przekazane zawsze (oznaczone „ZAWSZE”), oraz na te, które zależą od okoliczności, przy czym zgodnie z realiami, w aptece okolicznością nie jest to, że „pacjent ma nadciśnienie” (bo tego nie wiemy, nie mamy wglądu w dokumentację medyczną, nie mówi tego też po wejściu do apteki), lecz „pacjent realizujący receptę na leki przeciwnadciśnieniowe”. Okolicznością nie jest „kobieta planująca ciążę”, tylko „kobieta w wieku prokreacyjnym”, bo czy planuje, tego nie wiemy. Takie podejście do porad ma ułatwić ich zastosowanie – wydając na przykład kwas walproinowy nie wdajemy się w dyskusję z pacjentką na temat jej życiowych planów, lecz przekazujemy jasną rekomendację na temat istotności stosowania skutecznej metody antykoncepcji.

Przed zapoznaniem się z poradami, zachęcam do przeczytania rozdziału pierwszego, w którym przedstawiłem, jak według nas powinna wyglądać konsultacja farmaceutyczna – i tym czym się kierowaliśmy w tworzeniu naszego zbioru porad, z którym zapoznasz się w dalszej części, i mamy nadzieję, wdrożysz do swojej praktyki. Do dzieła!

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński
dyrektor ds. naukowych 3PG
Kraków, 01.11.2024

Przedmowa do wydania II

Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy!

Wracam do Was z nowym wydaniem „*Porad farmaceutycznych...*”, podręcznika, który został bardzo entuzjastycznie przyjęty przez farmaceutów i techników w ubiegłym roku. Niniejszą edycję uzupełniono o nowe preparaty, rozwinięto też wiele różnych kwestii związanych z kategoriami dostępności leków.

*mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński
dyrektor ds. naukowych 3PG
Kraków, 09.07.2025*

Jak podejść do poradnictwa przy wydawaniu leków OTC i Rx?

Przez poradnictwo w aptece rozumiemy zazwyczaj wywiad celem rozpoznania problemu i dobór preparatu, a nie udzielanie porad jako takich – i może dlatego to ostatnie sprawia nam, farmaceutom, pewien kłopot, szczególnie w przypadku wydawania leków na receptę.

Choćbyśmy przeczytali wszystkie indeksy leków czy przestudiowali wszystkie Charakterystyki Produktów Leczniczych, i tak prędzej czy później napotykamy na dwa zasadnicze problemy:

- Nie do końca wiadomo, **które informacje są faktycznie konieczne do przekazania** podczas rekomendacji leku OTC czy wydania leku z recepty:
 - Czy podawać skład preparatu?
 - Czy tłumaczyć mechanizm działania?
 - Ostrzegać przed działaniami niepożądanymi?
 - ... interakcjami?
 - Czy mówić o dawkowaniu, skoro opisano je w ulotce?
 - Czy mówić o stosowaniu, skoro to lekarz zapisał lek?
 - Czy wyjaśniać kwestie bezpieczeństwa w ciąży i w czasie karmienia piersią?
 - Czy pytać o wszystkie przeciwwskazania leku OTC?
 - ... i leku na receptę, mimo że zalecił go specjalista?
- Pacjent często **niespecjalnie jest zainteresowany tym, co mamy do powiedzenia**:
 - Patrzy w telefon – czy mnie nie szanuje?
 - Śpieszy się – dlaczego więc ja miał(a)bym poświęcać mu więcej czasu, skoro on nie ma go dla mnie?
 - Irytuje się na zadawane mu pytania – przecież chcę mu pomóc, lek może mu zaszkodzić!
 - Sprowadza całą rozmowę do ceny preparatu – dlaczego mi nie wierzysz, że warto doptacić?
 - Nie chce zamiennika – czy nie ufa mi, że rekomenduję mu podobny, albo wręcz lepszy dla niego produkt?
 - Prosi tylko o produkt, który sobie umyślał – czy nie rozumie, że chętnie doradzę preparat, jeśli tylko zechciałby opisać mi swoje objawy, zamiast traktować mnie jak kasjera?
 - Nie wybiera produktu, który rekomenduję – czy nie rozumie, że nie ma większego eksperta od leków jak farmaceuta?

W konsekwencji, z czasem, choć jako farmaceuci myślimy o sobie jako o osobach, które mają dużą wiedzę o lekach i chętnie się nią dzielą, nie robimy tego w ogóle i **leki wydajemy bez słowa** – często nawet te bardzo silnie działające, a jeśli już coś mówimy, są to truizmy („proszę lek stosować ściśle według zaleceń lekarza”, „proszę nie przekraczać zalecanej dawki”, „lek trzeba stosować zgodnie z ulotką”, „w razie pytań proszę zwrócić się do lekarza”, „proszę lek odstawiać stopniowo, w razie czego”, „warto rzucić palenie”, „proszę częściej mierzyć ciśnienie”, „lepiej nie łączyć alkoholu z lekami”).

Rzecz w tym, że pacjenci już to wszystko wiedzą! Wszystkie te porady słyszą od lat w każdej aptece i nawet nie oczekują, że dowiedzą się czegoś więcej, przyzwyczajeni, że po konkrety muszą zajrzeć do Internetu lub zwrócić się do lekarza.

W niniejszej książce wyraźnie rozdzielono informacje o substancji leczniczej, którą musi mieć farmaceuta, od tego, co trzeba komunikować pacjentów – zawsze, lub w zależności od okoliczności. Aby lepiej zrozumieć, jak się nią wspierać i czym kierowaliśmy się skrupulatnie formułując każdą poradę, zapoznaj się z najważniejszymi zasadami udzielania niebanalnych rad pacjentom, po usłyszeniu których poczuje, że dowiedział się czegoś ważnego lub (i) nowego lub (i) ciekawego.

Jeśli rada, której udzielasz, mogłaby równie dobrze wyjść z ust laika, prawdopodobnie nie jest to porada farmaceutyczna

Jeśli daną poradę mógłby sformułować każdy człowiek bez wykształcenia okołomedycznego, prawdopodobnie szkoda na nią czasu, bo pacjent już to wie. Skup się na wiedzy farmaceutycznej i na poradach dotyczących leków. Nawet na to jest bardzo mało czasu „przy okienku”, więc tyrady o zdrowym żywieniu i „dbaniu o siebie” lepiej przekazać w formie ulotki edukacyjnej.

Porady mają inicjować konsultację, a nie być streszczeniem ChPL

W aptecce chcesz wybić pacjenta z pewnego marazmu, który objawia się kiwaniem głową w odpowiedzi na oklepiane formułki: „Czy dawkowanie jest znane?”, „Przypominam o płukaniu ust po inhalacji”, „Warto zastosować probiotyk”, których pacjent nie traktuje jako wartościowej porady, ponieważ poradami zwyczajnie nie są.

Żeby zainicjować konsultację – czyli sprawić, aby pacjent:

- otworzył się na rozmowę
- sam zaczął zadawać pytania
- popatrzył na nas jako na ekspertów od leków
- zaufał temu, co mówimy

... potrzeba tak „zagadać”, aby zdobyć jego uwagę – powiedzieć coś, czego nie wie, co go zainteresuje i często niekoniecznie jest to ważny fakt z ChPL (zwykle nie jest), lecz wręcz ciekawostka. Tak jak żaden lek nie będzie działał, gdy nie będzie przyjmowany, tak żadne zalecenia nie będą wdrażane, jak nie zdobędziemy uwagi i zaufania pacjenta – a nie zdobędziemy, jak będziemy „klepać” formułki z ulotki, którą pacjent przecież i tak dostaje.

Mów co za lek wydajesz i w czym pomoże

Najważniejsza porada to wyjaśnienie, co w ogóle wydajemy, a w drugiej kolejności, jak lek może zaszkodzić. O działaniach niepożądanych i kwestiach bezpieczeństwa mów dopiero wtedy, kiedy wyjaśnisz, jakie korzyści odniesie z leczenia, bo jak tego nie wypowiesz, pacjent nie będzie stosował leku.

Wyobraź sobie 3 leki na receptę: *Omnice*, *Tritace* i *Doxepin*. Nie wydajesz przecież w aptece leków w taki sposób:

Ma pan na receptę trzy leki – już je przygotowuje. Po leku Omnic mogą wystąpić spadki ciśnienia, Tritace powoduje hiperkaliemię, a po doksepinie będzie suchość w ustach.

Udzielaj porad, nie cytuj ulotek

Zastanów się, czy nie zbyt często odczytujesz fragmenty z ulotki, zamiast udzielać rekomendacji na podstawie eksperckiej wiedzy o leku, którą powinniśmy (jako eksperci od leku) mieć. Różnice zestawiono poniżej:

Cytowanie ulotek	Udzielanie porad
<i>Lek zaleca się stosować 30 minut przed snem.</i>	<i>Zalecam przyjmować ten lek, jak już będzie Pan w łóżku, więc tuż przed snem. W przeciwnym razie mógłby zacząć działać, gdy jest Pan jeszcze na nogach, co mogłoby skutkować upadkiem. To się zdarza, szczególnie u starszych pacjentów...</i>
<i>Zaleca się dodatkową metodę antykoncepcji.</i>	<i>Zalecam Pani stosować przez 7 dni dodatkowo przerwa-tywy.</i>
<i>Ten lek upośledza zdolność prowadzenia pojazdów i obs-ługę maszyn.</i>	<i>Po tym leku można zasnąć lub być mniej uważnym za kierownicą. Czy Pan jest kierowcą? Skoro tak, zalecam sprawdzić, jak Pan się czuje po tym leku – jeśli wystąpi senność, trzeba zwrócić się do lekarza po inny preparat.</i>
<i>Działanie przeciwdepresyjne leku jest odczuwalne dopiero po 2-4 tygodniach.</i>	<i>Poprawę nastroju po tym leku odczuje Pani dopiero po 2-4 tygodniach, więc trzeba poczekać na efekty.</i>
<i>Lek należy stosować w sche-macie ustalonym przez lekarza.</i>	<i>Lekarz zalecił ten lek stosować aż 3 razy dziennie, ale to faktycznie istotne – bo jego działanie jest krótkie i wymaga wielokrotnego podania.</i>
<i>Lek może wpływać na zdolność prowadzenia pojazdów.</i>	<i>Radzę panu nie prowadzić samochodu, mogłoby to skutkować zaśnięciem za kierownicą. Do tygodnia zawroty głowy ustąpią, a jeśli tak się nie stanie, trzeba będzie udać się do lekarza po inny lek, skoro do pracy jeździć trzeba.</i>
<i>Przypominam, że lek może powodować zaparcia.</i>	<i>Wielu pacjentów skarży się po tym leku na zaparcia, więc zalecam Pani zaopatrzyć się zawczasu w laktulozę, który im zapobiega, a dodatkowo działa prebiotycznie.</i>
<i>Leki zobojętniające z glinem powodują zaparcia.</i>	<i>Ten lek faktycznie niweluje nadkwasotę, ale też powoduje zaparcie, na które wiele osób w starszym wieku cierpi. W razie czego mogę polecić preparat równie skuteczny, a pozbawiony tego ryzyka (lek zobojętniający na bazie wapnia), czy wręcz pomagający się wypróżnić (lek na bazie magnezu).</i>

Nie ostrzegaj przed interakcją bez wskazania, czym ona grozi

Nie wolno kończyć zalecenia na straszeniu interakcją – trzeba podać jej możliwe skutki i rekomendację postępowania:

- Nie mów „leki zubożniające zmniejszają wchłanianie antybiotyku”, tylko powiedz „leki zubożniające zmniejszają wchłanianie tego antybiotyku, więc nie wyleczy on infekcji/nie będzie skuteczny; na czas antybiotykoterapii zalecę Pani lek z grupy PPI”.
- Nie mów „lek X zmniejsza wchłanianie leku Y”, tylko powiedz „lek X zmniejsza wchłanianie leku Y, ich łączne stosowanie jest dopuszczalne, ale jakby zauważyła Pani takie objawy jak, należy oba leki odstawić i udać się na SOR”.

Uzasadniaj swoje rekomendacje

Zamiast mówić, że „lek zaleca się stosować z posiłkiem”, powiedz, że jest to Twoje zalecenie i wyjaśnij z czego wynika, ponieważ tylko wtedy:

- będzie to potraktowane jako porada, a nie cytata,
- pacjent zauważy, że masz wiedzę ekspercką,
- pacjent lepiej zapamięta zalecenie,
- będzie zachęcony do dalszej konsultacji lub powrotu do apteki.

Aby to lepiej zrozumieć, rozważ przykłady:

Lek	Cytowanie ulotek	Udzielanie porad
Medikinet CR	<i>Ten lek stosuje się po posiłku.</i>	<i>Proszę ten lek stosować w trakcie lub tuż po jedzeniu, czyli nigdy na pusty żołądek. Skutkowaloby to zbyt silnym, ale i zbyt krótkim działaniem.</i>
Omnic	<i>Ten lek zażywa się z pierwszym posiłkiem dnia.</i>	<i>Radzę Panu, aby ten lek stosować tylko w trakcie lub po śniadaniu, nigdy na pusty żołądek. Skutkowałoby to spadkami ciśnienia i tętna. Jeśli Pan nie je śniadań – to do obiadu.</i>
Tardyferon	<i>Żelazo należy stosować na pusty żołądek, ale jeśli wystąpią dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego, wtedy zaleca się przyjmować lek z jedzeniem.</i>	<i>Leki z żelazem czasem powodują dyskomfort ze strony przewodu pokarmowego. Lepiej się wchłaniają, jeśli są stosowane na pusty żołądek, ale jeśli wystąpią jakieś dolegliwości bólowe czy zaparcie, wtedy proszę lek stosować z jedzeniem – żelazo będzie się słabiej wchłaniać, ale tylko o ok. 10%.</i>

Wyobraź sobie taką rozmowę w aptece:

- **Farmaceuta**, wydając Coaxil (lek z tianeptyną): *Lek stosuje się 3x dziennie po posiłku.*
- **Pacjent**: *Ale ja nie jem trzech posiłków w ciągu dnia.*
- **Farmaceuta**: *A to nie wiem / a to lekarza trzeba się poradzić / a to trudno, proszę zachować ostrożność / to lek na receptę, więc proszę pytać lekarza.*

Niestety, tak to czasem wygląda. Czy wówczas farmaceuta wyszedł na eksperta do leku, skoro to lekarzowi pozostawił zastanowić się tym problemem lekowym?

11. Agomelatyna

Agomelatyna (*Agolek, Valdoxan, Lamegom*) należy do atypowych leków przeciwdepresyjnych o szybkim początku działania. Jest agonistą receptorów melatonergicznych (MT₁ i MT₂) oraz antagonistą receptorów serotoninowych 5-HT_{2c}. Lek nasila uwalnianie noreadrenaliny i dopaminy, wywołuje przyspieszoną fazę snu (uczucie nadmiernej senności we wczesnych godzinach wieczornych), powoduje spadek temperatury ciała oraz przyspiesza początek działania melatoniny. Znajduje zastosowanie w leczeniu dużych epizodów depresyjnych u dorosłych.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Lekarz zaordynował Pani lek zawierający agomelatynę, który łagodzi objawy depresji do stosowania raz dziennie, wieczorem przed snem przez minimum 6 miesięcy. Tabletki można zażywać na czczo lub w trakcie posiłku w zależności od Pani preferencji.

 PACJENT ROZPOCZYNAJĄCY TERAPIĘ: Ten lek może uszkadzać wątrobę, dlatego jeśli zauważy Pani, że mocz jest ciemno zabarwiony, kał ma zbyt jasny kolor, skóra i oczy mają odcień żółty lub będzie Pani odczuwała ból w prawej górnej części brzucha, proszę przerwać stosowanie leku i zgłosić się do lekarza.

 KIEROWCY: Po tym leku może Pan odczuwać senność i zawroty głowy. Jest Pan kierowcą lub obsługuje Pan maszyny? Skoro tak, zalecam sprawdzić jak Pan się po nim czuje i jeśli wystąpią u Pana te objawy, proszę zwrócić się do lekarza po inny preparat lub nie prowadzić samochodu przez około 2 tygodnie, ponieważ po tym czasie te objawy zazwyczaj ustępują.

Twoja notatka: _____

12. Akamprozat (acetylohomotaurynian wapnia)

Akamprozat (*Campral*) jest antagonistą aminokwasów działających pobudzająco na OUN przede wszystkim kwasu glutaminowego. Stymuluje też neurotransmisję w układzie GABA-ergicznym. Wykazano, że zwiększa stężenie serotoniny w mózgu i krwi i nasila neuronalny wychwyt GABA w hipokampie i wzgórzu. Wpływa na uzależnienie od alkoholu, zmniejszając jego spożycie jednocześnie nie zaburzając spożycia pokarmów oraz płynów.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Ten lek to akamprozat, zmniejsza odczucie głodu alkoholowego i pomoże Panu w utrzymaniu abstynencji alkoholowej. Lek ten będzie Pan stosował przez 1 rok. Dawkowanie dobrano Panu indywidualnie – czy opisać je na opakowaniu? Tabletki zalecam przyjmować między posiłkami, ponieważ pokarm zmniejsza wchłanianie leku, przez co może działać słabiej.

15. Albendazol

Albendazol (Zentel) to lek przeciw pasożytniczy o szerokim spektrum działania wobec nicieni i tasiemców, który działa na wszystkie stadia pasożytów: jaja, larwy i postaci dorosłe. Jego mechanizm działania polega na hamowaniu polimeryzacji tubuliny, co uniemożliwia wchłanianie glukozy i doprowadza do śmierci pasożytów. Lek jest aktywny wobec owsika ludzkiego, włosogłówki ludzkiej, glisty ludzkiej, tęgoryjca dwunastnicy, tęgoryjca amerykańskiego, węgorka jelitowego oraz tasiemców z rodzaju *Taenia* co jest wykorzystywane w przyczynowym leczeniu zarażeń.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

ZAWSZE: Zaordynowano Pani albendazol – lek działający przeciwwrobaczco. Proszę mi powiedzieć, czy jest Pan zarażony pasożytami zlokalizowanymi wyłącznie w jelicie, czy ma Pan przyjmować lek na ogólnoustrojową chorobę pasożytniczą?

- Skoro tylko w jelicie, proszę przyjąć 1 tabletkę/całą butelkę zawiesiny rano, na pusty żołądek. Gdyby miał Pan problem z połknięciem, może Pan tabletkę rozkruszyć, pogryźć lub żuć.
- Skoro na ogólnoustrojową chorobę pasożytniczą, proszę przyjąć 1 tabletkę/całą butelkę zawiesiny razem z posiłkiem o dużej zawartości tłuszczu, ponieważ pokarm bogatotłuszczowy zwiększa wchłanianie leku aż 5-cio krotnie i w konsekwencji również skuteczność leczenia zarażeń ogólnoustrojowych.

KOBIETA CIĘŻARNA: Ten lek jest bezwzględnie przeciwwskazany w okresie ciąży – w przypadku jej stwierdzenia proszę go nie zażywać i pilnie skonsultować się z lekarzem.

KOBIETA W OKRESIE ROZRODCZYM: Zalecam, aby kurację tym lekiem przeprowadziła Pani w ciągu pierwszych 7 dni od wystąpienia miesiączki lub po uzyskaniu ujemnego wyniku testu ciążowego, w celu uniknięcia zastosowania albendazolu we wczesnym okresie ciąży.

KOBIETA KARMiąCA PIERSIĄ, KTÓRA MARTWI SIĘ ZAPISAMI W ULOTCE: Informacje w ulotkach nie zawsze odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy na temat bezpieczeństwa stosowania leku w czasie laktacji. Ten lek może Pani stosować w czasie laktacji, ponieważ nie zaburza produkcji pokarmu i przenika do mleka w znikomej ilości.

TABLETKI: Ma Pani trudności z połknięciem tabletek? Skoro tak, może ją Pani rozkruszyć lub rozgryźć, ale proszę pamiętać, że mimo iż ma w nazwie „do żucia”, nie ma formy „gumy do żucia”, lecz zwykłej tabletki rozpadającej się przy nacisku. Tabletka ma przyjemny owocowy zapach.

POSTAĆ ZAWIESINY: Przed podaniem dziecku leku w tej postaci, zalecam mocno wstrząsnąć butelką, aby dokładnie rozprowadzić lek w płynie i proszę się nie martwić, że dziecko nie będzie chciało jej wypić, ponieważ ma słodki smak i pomarańczowo-waniliowy zapach.

204. Famotydyna

Famotydyna (*Famotydyna Ranigast, Famiflux, w: Manti Extra*) jest antagonistą receptorów H_2 , przez co hamuje wydzielanie kwasu solnego przez komórki okładzinowe żołądka. Famotydyna działa objawowo, należy ją stosować w niestrawności, zgadze, nadkwaśności, chorobie wrzodowej żołądka i dwunastnicy oraz innych stanach związanych z nadmiernym wydzielaniem kwasu solnego.

Rekomendując lek, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

ZAWSZE: Przepisany Pani lek zawiera famotydynę, czyli lek hamujący wydzielanie kwasu solnego w żołądku, przez co łagodzi objawy jego nadmiaru takie jak ból i pieczenie żołądka. Proszę stosować 1 tabletkę (20 mg) raz na dobę niezależnie od posiłku. W razie nawrotu dolegliwości dawkę można zwiększyć do 40 mg. Jeżeli zaobserwuje Pan wymioty krwiste, smoliste stolce lub nawracające wymioty, stosowanie leku należy przerwać i zgłosić się do lekarza. Famotydyna może maskować objawy raka żołądka i opóźniać właściwe rozpoznanie.

PACJENT STOSUJĄCY LEKI ZOBOJĘTNIAJĄCE KWAS SOLNY (GAVISCON, RENNIE):

Proszę przyjmować famotydynę na 1-2 godziny przed zastosowaniem leku zobojętniającego, gdyż inaczej działanie famotydyny byłoby słabsze.

KOBIETA W WIDOCZNEJ CIĄŻY: Widzę, że jest Pani w ciąży. Zgadza się? Pytam, bo famotydyna w Pani przypadku jest przeciwwskazana. Zalecam doraźnie leki zobojętniające kwas solny zawierające węglan magnezu, w przypadku silniejszym dolegliwości bezpiecznym wyborem będzie również omeprazol lub pantoprazol do stosowania codziennie przed posiłkiem.

Twoja notatka: _____

205. Febuksostat

Febuksostat (*Adenuric*) to lek hamujący oksydazę ksantynową, przez co zmniejsza stężenie kwasu moczowego w surowicy krwi. Lek jest wskazany do stosowania w przewlekłej hiperurykemii, gdy wystąpiło już odkładanie się złogów moczanowych a także w zapobieganiu i leczeniu przewlekłej hiperurykemii u dorosłych pacjentów poddawanych chemioterapii z powodu nowotworów krwi z umiarkowanym do wysokiego ryzykiem wystąpienia zespołu rozpadu guza. Przez pierwsze pół roku terapii wskazana jest profilaktyka NLPZ lub kolchicyną przeciw zaostrzeniom dny. Jest to lek działający przyczynowo.

MŁODA KOBIETA: W ulotce przeczyta Pani, że finasterydu nie stosuje się u kobiet. Można go stosować poza wskazaniami w leczeniu łysienia u kobiet. Warunkiem jest jednak skuteczna antykoncepcja. Lek nawet stosowany w postaci wcierki może powodować wady rozwojowe u płodów płci męskiej.

Twoja notatka: _____

218. Finerenon

F

Finerenon (Kerendia) jest niesteroidowym selektywnym antagonistą receptora mineralokortykoidowego, który reguluje transkrypcję genów i jest aktywowany przez aldosteron i kortyzol. Jest wskazany w leczeniu przewlekłej choroby nerek (stadium 3 i 4, z albuminurią) powiązanej z cukrzycą typu 2. u dorosłych. W odróżnieniu od działających podobnie spironolaktonu i eplerenonu nie wywiera działania moczopędnego i w mniejszym stopniu wywołuje zaburzenia takie jak ginekomastia i impotencja.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

ZAWSZE: To lek zawierający finerenon, substancję działającą ochronnie na nerki, działając przeciwzapalnie i zapobiegając ich zwłóknieniu. Zatrzymuje potas, więc pod żadnym pozorem nie zalecam jego suplementowania bez konsultacji z lekarzem, bo mogłoby to prowadzić do zagrażającej życiu hiperkaliemii. Należy też zachować stałe spożycie pokarmów bogatych w potas, takich jak sok pomidorowy i banany. Zalecam jednak unikać pomijania leku sokiem grejpfrutowym. Lek należy popić szklanką wody, może być zażyty z posiłkiem lub bez.

PACJENT STOSUJĄCY ITRAKONAZOL, KLARYTROMYCYNĘ LUB TELITROMYCYNĘ: Stosuje Pan lek, który hamuje przemiany zapisanego preparatu – należy więc udać się do lekarza celem zmiany leczenia, bo stosowanie tych leków łącznie jest przeciwwskazane.

Twoja notatka: _____

219. Flekainid

Flekainid (Flecainide acetate Holsten) to silnie działający lek przeciwaritmiczny klasy Ic (wg Vaughan-Williamsa), który hamuje szybki prąd sodowy w kardiomiocytach, stabilizując błonę komórkową i wydłużając czas przewodzenia impulsu w sercu. Stosowany jest u dorosłych w leczeniu określonych arytmii nadkomorowych (np. częstoskurcz węzłowy AV, trzepotanie przedsionków) i komorowych (częstoskurcz komorowy bez choroby strukturalnej serca), a także do zapobiegania nawrotom migotania przedsionków. Nie powinien być stosowany u pacjentów z istotną chorobą strukturalną serca (np. po zawale, z niewydolnością serca, przerostem lewej komory).

Twoja notatka: _____

233. Folinian wapnia

Folinian wapnia (*Calciumfolinat-Ebewe*, *Calcium Folate Kabi*) jest solą wapniową kwasu 5-formylo-4-hydroksyfoliowego. Jest on czynnym metabolitem kwasu folinowego i niezbędnym koenzymem w biosyntezie kwasów nukleinowych podczas leczenia cytotoksycznego. Jest wykorzystywany do zmniejszania toksyczności i neutralizowania działania antagonistów kwasu foliowego oraz podczas leczenia onkologicznego w skojarzeniu z 5-fluorouracylem.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Ten lek to folinian wapnia. Zakładam, że został przepisany w celu zmniejszania działań niepożądanych chemioterapii, w obu przypadkach zalecam stosowanie suplementacji witaminy B₁₂ i kontrolę jej stężenia we krwi, ponieważ przepisany lek może maskować skutki niedoboru tej witaminy takie jak niedokrwistość.

Twoja notatka: _____

234. Formoterol

Formoterol (*Atimos*, *Oxodil PPH*, *Foradil*, w: *Airbufo*, w: *DuoResp*, w: *Symbicort*) jest szybko działającym i długodziałającym β_2 -mimetykiem, powoduje rozluźnienie mięśni gładkich oskrzeli. Jest wykorzystywany w leczeniu astmy i POChP.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Lek, który Pani wydaje, zawiera formoterol i rozszerza oskrzela na długo oraz działa szybko, dlatego też może być stosowany zarówno doraźnie przy skurczu oskrzeli np. przy ataku astmy, jak i przewlekłe w leczeniu astmy i POChP.

 INHALATOR CIŚNIENIOWY: Podczas przyjmowania dawki proszę wykonać długie, głębokie, ale spokojne wdechy.

 INHALATORY KAPSUŁKOWE: Podczas przyjmowania dawki proszę wykonać szybkie i silne wdechy.

 PACJENT ROZPOCZYNAJĄCY TERAPIĘ: Lek z początku może powodować drżenie rąk i przyspieszone bicie serca, niepokój i bezsenność. Działania te z biegiem czasu ustępują. Zaprezentuję teraz prawidłową technikę inhalacji, a Pan po mnie powtórzy przyjmując pierwszą dawkę tego leku. Czy możemy tak się umówić?

Rekomendując lek, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Polecam preparat zawierający kwas alginowy. Uśmierzy zgagę towarzyszącą refluksowi, tworząc warstwę ochronnego żelu na powierzchni błony śluzowej przełyku i żołądka. W połączeniu z właściwościami neutralizujący mi kwas żołądkowy daje to unikalny sposób działania. Proszę preparat stosować po każdym posiłku, a także przed snem, aż do ustąpienia objawów.

 CIĄŻA I KARMIEŃ PIERSIĄ: Preparaty z alginianem są wysoce rekomendowane kobietom w ciąży i karmiącym, ze względu na bezpieczeństwo stosowania. Kwas alginowy to naturalny związek, występujący też w żywności.

Twoja notatka: _____

331. Kwas azelainowy

Kwas azelainowy (*Skinoren*, kosmetyk *Acne-Derm*) jest składnikiem preparatów o działaniu miejscowym, wykorzystywanych w leczeniu trądziku i przebarwień. Hamuje wzrost bakterii odpowiedzialnych za rozwój trądziku, a także nadmierną aktywność nieprawidłowych melanocytów.

Rekomendując lek, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

 ZAWSZE: Polecam Pani lek z kwasem azelainowym, który wykazuje działanie przeciwbakteryjne, a także, w razie potrzeby redukujące przebarwienia. Pierwsze efekty regularnego stosowania zauważy Pani po około 4 tygodniach w przypadku leczenia trądziku, a w przypadku leczenia przebarwień – po 3 miesiącach. Konieczne jest stosowanie filtra UV na czas kuracji, a także unikanie drażniących preparatów takich jak mydło.

 PACJENT Z TŁUSTĄ CERĄ: Rekomenduje zastosowanie formy żelu ze względu na fakt, że posiada Pani skórę tłustą, krem jest bardziej odpowiedni dla skóry normalnej.

 OSOBY O CIEMNEJ KARNACJI: Proszę wziąć pod uwagę, że preparat ten może miejscowo rozjaśniać Pani naturalnie ciemną karnację.

 PACJENT Z WYKUPUJĄCY RECEPTĘ NA LEK WZIEWNY: Istnieje powiązanie pomiędzy stosowaniem preparatu, a zaostrzeniem się objawów astmy. Jeżeli Pani coś takiego zauważy, proszę niezwłocznie zaprzestać stosowania preparatu.

Twoja notatka: _____

PACJENCI STOSUJĄCY METOTREKSAT: Proszę kwas foliowy dzień po dawce metotreksatu, w ustalonej przez lekarza dawce, tak aby niwelować działania uboczne metotreksatu bez zmniejszenia jego skuteczności. Metotreksat hamuje działanie kwasu foliowego, więc jego jednoczesna suplementacja sprawia, że efekt przeciwpalny jest niwelowany.

PACJENCI Z PROSZĄCY O PREPARAT Z WITAMINĄ B₁₂: Właściwym postępowaniem w równoczesnej suplementacji witaminy B₁₂ i kwasu foliowego jest przede wszystkim najpierw uzupełnienie niedoboru witaminy B₁₂, a potem kwasu foliowego. Suplementacja samym kwasem foliowym może maskować niektóre objawy niedoboru witaminy B₁₂, z równoczesnym nasileniem objawów neurologicznych.

Twoja notatka: _____

334. Kwas fusydowy

Kwas fusydowy (*Fucidin*, *Fusacid*) to antybiotyk o budowie steroidowej. Gatunkiem wrażliwym na działanie kwasu fusydowego są gatunki *Staphylococcus* w tym metycylinowrażliwe, ale także różne gatunki bakterii beztlenowych. Przeznaczony do stosowania miejscowego.

Realizując receptę, rozważ okoliczności i udziel zaleceń:

ZAWSZE: To antybiotyk, kwas fusydowy, do stosowania na skórę, skuteczny głównie w leczeniu zakażeń gronkowcem złocistym, np. w przebiegu liszajca zakaźnego. Stosuje się go 3-4 dziennie, choć częstość można zmniejszyć, zgodnie z zaleceniami producenta, do 1-2 aplikacji na dobę pod warunkiem zastosowania ochronnego gazowego opatrunku. Widzę, że zmiany są na twarzy – w takim razie jest to utrudnione. Lekarz zalecił X dni kuracji – proszę jej nie przekraczać, bo wówczas rozwija się oporność. Jeśli efekty nie będą pojawiać się do 1-2 dni, dłuższe leczenie też nie pomoże, więc zalecam kontakt z lekarzem, który rozważy zmianę antybiotyku.

Twoja notatka: _____

335. Kwas ibandronowy

Kwas ibandronowy (*Bonviva*, *Osagrand*) należy do grupy bisfosfonianów będących inhibitorami resorpcji kości, których mechanizm działania polega na hamowaniu aktywności osteoklastów. Są lekami pierwszego rzutu w leczeniu osteoporozy postmenopauzalnej u kobiet, a także tej pierwotnej i wywołanej stosowaniem glikokortykosteroidów.

Indeks nazw handlowych

Symbole

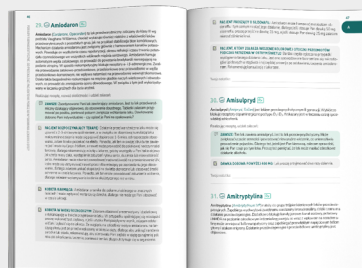
5-Fluorouracil-Ebowe, 169

A

- Abilify, 53
- Acard, 228
- Acatar Care, 300
- ACC, 29
- Accofil, 162
- Accordeon, 300
- Accupro, 85
- Acebutolol Gedeon Richter, 25
- Acenocumarol WZF, 27
- Acidum Folicum Hasco, 231
- Aciprex, 139
- Aclasta, 237
- Aclexa, 82
- Aclostin, 377
- Acnatac, 213, 387
- Acne-Derm, 230
- Acnelec, 32
- Acodin, 108
- Actimodan, 278
- Actrapid, 194
- Acurenal, 85
- Adadut, 131
- Adalift, 361
- Adeksa, 35
- Adenuric, 151
- Adepend, 288
- Adrenalina WZF 0,1%, 33
- Aerius, 110
- Aescin, 140
- Afobam, 41
- Agapurin, 311
- Agapurin SR, 311
- Agen, 48
- Aglan, 263
- Agolek, 34
- Agregex, 218
- Airbufo Forspiro, 75
- Akineton, 68
- Aknemycin Plus, 387
- Akneroxid 5, 286
- Alantan, 35
- Albothyl, 317
- Alcaine, 323
- Aldara, 188
- Alendran, 37
- Alendrogen, 37
- AlergoTeva, 110
- Aleric Spray, 281
- Aleve, 289
- Alfabax, 38
- Alfadiol, 38
- Allegra, 152
- Allergo-Comod, 226
- Allergocrom, 226
- Allergodil, 58
- Allertec, 83
- Allertec Effect, 66
- Allupol, 39
- Alluzience, 381
- Almozen, 40
- Alpha D3, 38
- Alphagan, 74
- Alpragen, 41
- Alpraxil, 41
- Alprox, 41
- Altacet, 298
- Althyxin, 249
- Alugastrin 3 Forte, 229
- Alventa, 397
- Alvesco, 95
- Amantix, 43
- Amaryl, 179
- Amertil, 83
- Amikacin Kabi, 45
- Amipryd, 47
- Amitriptylinum VP, 47
- Amizepin, 204
- Amlopin, 48
- Amlozek, 48
- Amorolak, 49
- Amotaks, 48
- Ampicillin TZF, 50
- Anafranil, 216
- Anafranil SR, 216
- Anapran, 289
- Anastrozol Bluefish, 51

CZYTAJ WIĘCEJ

**wydawnictwo
farmaceutyczne**

Porady farmaceutyczne. Co przekazać pacjentowi podczas wydawania leku Rx i OTC? (wyd. II)

Podręcznik **Porady farmaceutyczne. Co przekazać pacjentowi podczas wydawania leku Rx i OTC?** zawiera gotowe porady, które można bezpośrednio przekazać pacjentom.

Podręcznik obejmuje ponad 2000 porad dotyczących aż 660 substancji leczniczych. Każda porada stworzona jest, tak że farmaceuta może ją bezpośrednio wykorzystać w pracy z pacjentem. Dzięki temu farmaceuta łatwo przekazać pacjentowi istotne informacje, co wzmacnia efektywność terapii.

Pozwala na efektywne doradztwo oraz wspiera profesjonalizm apteki, podnosząc jakość obsługi pacjentów. Naszym celem było stworzenie narzędzia, które ułatwia przekazywanie rzetelnych informacji.

W podręczniku znajdziesz gotowe frazy, które możesz przekazać pacjentom, informacje o dawkowaniu i skutkach ubocznych oraz rady dostosowane do różnych sytuacji, jak stosowanie przez osoby starsze, kobiety ciężarne czy pacjentów na diecie.

W podręczniku *Porady farmaceutyczne. Co przekazać pacjentowi podczas wydawania leku Rx i OTC?* Dla wszystkich leków wyodrębniono jedną radę, która będzie zawsze adekwatna dla każdego pacjenta, bez względu na okoliczności wydawania leku, a także przygotowano zestaw porad do wykorzystania, w zależności od okoliczności z którą spotkasz się w aptece, w tym dla:

- starszych,
- kobiet ciężarnych,
- osób stosujących dodatkowo wybrane leki,
- cierpiących na dane schorzenie,
- stosujących wybraną dietę.

Dzięki temu, będziesz w stanie zapewnić pacjentowi indywidualne podejście i nie przegapisz ważnych aspektów wpływających na bezpieczeństwo i skuteczność farmakoterapii daną substancją.

ZAMÓW

WWW.WYDAWNICTWO.FARM